

CLASSIS UNDECIMA.
EVACUANTIUM

IV. APOPHLEGMATISONTA
SIVE
ERRHINNA, & PTARMICA.

Quæ in nares immiffa, vel haufa, medicamenta mu- cum majori copia eliciunt, fternutationem mo- vent, talia habentur. Hæc petuntur

I. Ex aromaticis ftimulantibus, ut

MAJORANA. P. I. p. 123.

MARO. P. I. p. 123. 124

SALVIA P. I. p. 128. 129.

II. Ex antifeorbuticis. p. 54. &c.

III. Ex acribus

ASARI pulvis ad grana tria, quatuor, in cephalicis prodest, PITT. SCHULZE. In cafu materiæ puru- lentæ in capite collectæ DESMARS *Recueil periodi- que d'observations.* T. VII.

NIGELLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis
Polyantherarum. *Germ.* Narden-Saamen. *Gallis*
Niefle. *Anglis* Nigella. Fennelflower.

Nigellæ petalis fubtricuspidatis, foliis fubpilofis, femen, acre, aromaticum, fuaveolens, interno vix receptum ufû, licet ad lochia promovenda laudetur,
inter

inter sternutatoria aciora reponitur pulveratum. An
tubiam caninam tollit? Confirmatio deest.

TABACUM *Off. Botanicorum* **NICOTIANA**
Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Tabac.
Gallis Tabac.

Nicotiana foliis lanceolatis, solum naribus ad-
motæ, sternutatoria omnibus nota efficacia est, attra-
cti pulveris notior. Venenatam plantam experimen-
ta probant, ventriculum subvertentem, vomitoriam,
etiam externe in cataplasmate applicatam epigastrio,
STEDMANN Society of Edinburgh T. II. in tomento,
brachiis, cruribusque, impositam **MARRIGUES Re-
cueil periodique d'observations Tom. VII.** etiam narcoti-
cam aliorum pericula habent. Repetita coctione ex
emetica purgans fit, tum demum diaphoretica, diu-
retica, etiam pectoralis, **JENSENIUS Prod. Art. Hav-
niens.** Decoctum aquosum ulcera mundat, cataplasma
tumores aquosos potenter discutit, alios simul rube-
facit; fumus hystericas movet, licet in corrigendo
miasmate pestifero utilis. Tabacæ fumus per fistulam
in anum injectus, in pertinacissimis alvi constipatio-
nibus, ileo, colica, herniis incarceratis, etiam tym-
panitide efficax, refectione alvi; masticatio, fumi suc-
tio, multis in usu sialagogo.

PTARMICA *Off. Botanicorum* **ACHILLEA**
Classis Naturalis Compositarum Floribus Radia-
tis. *Germ.* Wild-Bertram. *Anglis* Sneere-wort.

Achillea foliis integris, minutissime ferratis, ubique
tere obvia, acris, errhinna, sternutatoria est. Tota
herba una cum radice contra mictum cruentum, aut
uteri profusivum, in decocto in Sibiria assumitur. *Clar.*
GMELIN. Fl. Sibirica T. II.

IV. Ex fortissimis.

Pulvis Rad. **HELLEBORI** albi. vide *Venena.*

EUPHORBII *ibid.*

STER.

**STERNUTATIONEM
INHIBENTIA.**

LAC tepidum naribus attractum.
Decocta, vapores plantarum emollientium
Ufus mucilaginum

Seminis cydoniorum
Gummi tragacanthæ &c.

Suffimigia, quæ debilitatas ab acribus partes firmant

FLORUM BALAUSTIORUM.

MASTICHIS.

OLIBANI.

SUCCINI.

SIALAGOGA.

Quæ salivam majori quantitate eliciunt, sialagoga dicuntur, atque ea in tres classes commode revocantur

I. In ea, quæ sanguinem ad hanc excretionem disponunt, qualia

Decocta attenuantia p. 50. &c.

Diluentia imprimis

SCABIOSÆ p. 106.

BARDANÆ p. 50.

CHINÆ p. 102.

PARIETARIÆ p. 7.

SAR-

Decocta SASSAPARILLÆ p. 81.
 SASSAFRAS. P. I. p. 103.
 SANTALORUM p. 106.

II. In ea, quæ organa salivalia magis irritant ad excretionem salivæ. Quo spectant

Collutiones ex acribus, vel vapores ex iisdem

MAJORANÆ.

NIGELLÆ.

ROSMARINI

SALVIÆ.

SERPILLI.

TABACI.

THYMI.

Masticatio, ASARI p. 125.

PIPERIS. p. 58.

PYRETHRUM *Off. Botanicorum* BUPHTHAL-
 MUM *Classis Naturalis Compositarum Flori-*
bus Radiatis. Germ. Bertram. Gallis Pyrethre.
Anglis Berthram.

Buphtthalmum caullibus simplicissimis, unifloris, foliis pinnato-multifidis, acrem, igneam, officinis radicem exhibet.

USUS MEDICUS, radicis, in aceto coctæ, denti carioso inditæ, in odontalgia non infimus, ab omni tempore laudatus, etiam nuper a *Ci. DELAITRE* forma elixir, dum radici pyrethri superfunderetur aqua vitæ, lavendulæ, addereturque aliquid salis ammoniaci, datum remedium, in humorum in gingivas decubitu dolente, de prædicatus *Recueil periodique &c. T. VIII.* Cæterum masticata radix vel sola, vel aliis intrita, fiala-

siagoga, multum etiam linguæ paralyfi proficua, inventa fuit.

Masticatio **ZINGIBERIS**, aliorum, mastiche exceptorum.

III. In ea, quæ proprie siagoga dicuntur.

MERCURIUS *Off. Mineralogia* **HYDRARGYRUM**. Classis Naturalis Minerarum. Ordo Semimetallorum fluidorum. *Germ.* Queckfilber. *Gallis* Mercure. *Anglis* Quicksilver.

Hydrargyrum nativum W. fluidum, maxime divisibile, colore argenteo, in igne volatile, eodem nec calcinabile, nec vitrificabile, licet per se calcinatum in lentis majoris foco vitrescat, **GEOFFROY**. Metalla attrahit, & solvit, maxime aurum, argentum, plumbum, stannum, zincum &c. a spiritu nitri facile solvitur.

PRINCIPIA mercurii difficilia dictu, nec patuere magno **BOERHAAVE**, 500. vicibus materiem vexanti; terra vitrescibili, volatili, **GEOFFROY**, seu principio mercuriali mercurificante constare *Baf.* **VALENTINUS**.

VIS MEDICA, in morbis manifeste venereis, ut & hujus profapiæ larvatis, magnæ famæ; inunctus in *Gallis*, in aliis regionibus præparatus, per os sumptus mercurius, utroque modo humores solvens, & per glandulas salivales foetidos educens. Sed an per salivationem venenum mercurius expellit? an jam in corpore domat? Quæstio hæcce exagitari in *Gallis* cepit post visa experimenta **TORRES**, qui venereos omnes abs salivatione restituit. Experimenta hujus viri decretoria sunt; salivatio ad curationem contribuit nihil, quin haud periculo, minus adhuc incommodo vacat. Ut demum ultimo in arcanam mercurium præparandi **TORREANAM** methodum sudatum, & inventum, depuratum artificiis **BOERHAAVIO** descriptis mercurium, tum demum extinctum, inunctum

I

saliva-

salivationem amplius non movere, hanc vel **TORREANAM** methodum esse, vel illi analogam. Experimenta ipse vidi, tum etiam mercurium dulcem camphora nuptum salivationem non movere **QUINCY**, ni fallor, primus docuit; etiam decem uncias mercurii camphorati venereo, quem restituere, exhibitas abs salivatione, recentissime testatur **RAISIN Recueil periodique &c. Tom. V.** & mercurium luem veneream per diuresim curasse, **GMELIN iter per Sibiriam**. Ultima demum in hanc rem Quæstio: an mercurii extincti inunctio, an preparati per os assumptio potior, discutienda est; utraque suos fautores habet. Est tamen mercurii depurati, salivationem non excitantis, inunctio præferenda. Mercurio nec scirrhus, nec carcinoma, ni a causa venerea orta sint, unquam curatur, **DARAN. Acad. de Chirurgie T. III.** Canibus rabidis ad salivationem usque datus profuit **ROB. JAMES Biblioth. Britan. T. XIV. p. 238.** datus etiam hominibus a canibus demorsis, prædest. **IDEM.** Ad hæc etiam mercurii alkalizati dotes probavit nuper in aliis morbis tutissimas **HUXHAM de morbo colico Damnonorum.**

Cæterum crudus purus etiam aliis morbis adhibitus: Ad enecandos vermes aqua decocti mercurii laudata, cujus effectum anthelminticum repetitis experimentis **BURSERIUS** obiervare non potuit; ita epilepsiam a vermibus sanavit **HEISTER**, febres, pestem ab iisdem **SCHREIBER**. Ad pertinaces alvi constipationes, intestinorum intus susceptiones, ileum, quotidiano usu unciarum sex, octo, decem pondere, in oleo datur. In aliis casibus non semper tuta experimenta sunt, noxas enim post se relinquit sæpius assumptus. Calamo coercitum, e collo suspensum, lac abigere puerperis, plurimorum testimonia affirmant; hac methodo ad abigendum ex mammis lac feliciter usus **DEGNERUS Acad. N. C. Vol. V.**

Unguentum mercuriale vulneri a rabido animali illato affricatum, cum interno usu turpethi mineralis, multos ab hydrophobia servavit, **DARLUE Recueil periodique T. III.** casus alios iterum, **T. IV.** imo unguentum diu
abs

abs interruptione affricandum ad salivationem usque, quam etiam fovendam aliquo tempore monet, *ibidem* & eadem se, qua alios servarat methodo, curavit; ab initio vero statim hæc medicina adhibenda est, cum indurato malo sero paretur, *IDEM*, *Journal de Medecine* T. XIV. Avril 1761. Sed jam dudum ante clarissimum hunc medicum tum purgationibus, tum inunctionibus mercurialium, trecentos restituit Frater DU CHOISEL S. J. vide *Nouvelle Methode sure courte & facile pour le Traitement des Personnes attaquées de la Rage par le frere Claude du CHOISEL de la Comp. de Jesus Apothicaire de la mission de Pontichery. Paris 1756*. Et quia in gravissimo hoc morbo non satis ea recenseri possunt, quæ hinc inde laudantur, illud etiam dicam, quo 500. vel 600. curati, in *Journal Encyclopedique* T. II. P. II. Mars. 1757. quod recipit pulveris reginæ prati, polypodii quercini, centaurei minoris, absynthii, hyperici, plantaginis, rutæ, betonica, artemisiæ, melissæ, botrios ambrosioidis, salviæ, verbenæ, menthæ, ana partes æquales, pulv. ostracodermatum calcinatorum triplum. Dosis drachma una in vini albi vitro.

PRÆPARATA.

CINNABARIS ANTIMONII, fit ex sulphure antimonii, & argento vivo, dum acidum mercurii sublimati mercurium relinquens regulum rodit, & derelictus mercurius cum sulphure antimonii combinatur.

VIRES magnas habet, lenientes, & nervorum tremori medentes, *HUNDERTMARCK de Saccharo Sazurni*. Datur a granis quinque ad scrupulum unum. An cinnabari vulgari præstantior? multi affirmant, multi negant.

CINNABARIS FACTITIA vulgaris ex æthiophe minerali, vel sine igne, vel cum igne confecto, sublimationis beneficio obtinetur, non caste, quod sulphuris quantitas in æthiophe major operationi impedimenti, & sublimato nigredinis causa, *MACQUER*. Sulphuris quantitas in cinnabari ad quantitatem mercurii est ut

I 2

s. ad

1. ad 7. **LEMERY.** Facitiam hanc vulgarem a nativa haud distinctam fere omnes consentiunt; fit tamen alia etiam tenerior longe, farinosa, pulchrior hoc modo, via humida, dictante **SCHULZIO.** *y.* Mercurii currentis optime depurati q. v. puta drachmam semis, huic in vitro angustissimi orincii affunde tincturam sulphuris volatilil, sive liquoris permeantis **BOYLEY,** vitroque, quod ultra medietatem repletum esse non debet, bene munito, creberrima agitatione saepius de die reiterata, mercurium in atomos redige, sic ipse primo nigrescet, continuata vero per vices conqualificatione, leni caloris digestionem accedente, intra dies aliquot in pulverem rubicundissimum convertetur. *Ephem N. C. decad. 2. Anno 6.* An ab hac aliquid in usum medicum sperari possit? Experimenta desunt.

CINNABARIS NATIVA *Off.* **HYDRARGYRUM** *Mineralogiae.* Classis Naturalis Mineralium. Ordo Semimetallicarum. *Germ.* Cinnober. *Gallis* Cinabre. *Anglis* Cinnabar.

Hydrargyrum, sulphure mineralisatum, minera rubra **WALLERIO** definitum, purum, unam septimam sulphuris, sex vero, etiam plures partes mercurii habet, **IDEM;** septem octavae mercurius sunt, **MACQUER.** Unde & gravis, & volatilis cinnabaris, sublimationis beneficio a mercurio abs intermedio non facile separatur, **IDEM,** quo tamen in minera Almadensi Hispaniae non opus, **IDEM.** Optima cinnabaris nativa Hungarica, **QUINCY.**

USUS MEDICUS ab omni tempore multus, improbat *Cl.* **CARTHEUSERO,** quod nostris humoribus non solvatur, an convincente argumento? an non idem de mercurio, activo tamen, dici potest? Contra epilepsiam, obstructis minimis vasibus, expertus laudat **CRATO,** physicam in hoc casu actionem illustravit **QUINCY. ALLEYNE.** Valet etiam in morbis venereis certissimo experimento, **QUINCY, ALLEYNE;** hac nihil efficacius in morbis cutaneis, lepra, **IDEM:** ad alia alii laudant. *Dosis a granis quinque, ad decem, viginti.* **ATHI-**

ÆTHIOPS MINERALIS, trito cum sulphure mercurio fit. Pulvis primo fuscus, dein nigerimus, morbis veneris, obstructionibus, glandularum infarctibus utilis, abs salivationis metu, cum saccharo, aliis, a granis sex ad scrupulum datur, dum iners medicamentum & forte solum ad vermes utile habet, post **BOERHAAVE**, **HUNDERTMARCK**, quod multum negat **SCHULTZ**, a quo tamen, apyros, illo, qui sit sulphure prius leni calore fluido reddito, antequam addatur mercurius, inferior habetur, *Dispensat Brandenburg.* etiam in *Actis Acad. N. C. Physico Medicis* Vol. I. In glandularum colli, maxillarum, parotidumque tumore inveterato, & fistula **SCHULZE** laudavit, contra vermes, & humorum acrimoniam infallibile habet **BRADLEY** a *Course of Lectures upon de Materia Medica.* London 1730.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER. Est calx mercurii spiritu nitri abstracto superstes, externis tantum usibus, absumendis excrescentiis, dicata.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS. Est mercurius spiritu nitri igne solutus, solutione salis communis, vel spiritu salis, vel salis ammoniaci, præcipitatus, edulcoratus, siccatus. Non semper tutum medicamentum est, salivationem etiam movens assiduo usu, a granis duobus ad decem; externe pomatis miscetur ad morbos cutaneos: cum subtilissimo auri croco permiscebatur **FR. HOFFMANNO**, & enixe laudabatur in lue venerea, & lymphæ, & glandularum morbis in *Dissert. de Selectioribus Medicamentis.* Etiam in carie ossium laudavit **RUYSCHIUS**; & nuper grani unius saccharo permixti, per unum mensem, dein duorum per alterum, dosi, cariem ossis sanatam vidit **Clar.** *FVVN Comment. Societ. Scient. Harlemens.* P. II.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS FLAVUS seu **TURBITH** minerale, est massa flavescens, oleo vitrioli ab hydrargyro abstracto, residua, & tum valentior; debilior, si fiat præcipitatione cum oleo tartari per deliquium; utraque rari usus. Dosis grani unius, duorum.

I 3

Lauda-

Laudatur turpethum minerale tam canibus, quam hominibus rabidis utile majori dosi, in hydrophobia *Philosoph. Transact.* Nro. 441. dato, & interpolito sæpe vomitorio, si a medicamento vomitus nullus. Hæc formula præfertur. ꝛ. Turpethi mineralis grana duodecim, rad. contrajervæ drachmam unam, theriacæ Androm. q. f. ut fiat bolus. Fiant tales tres, & unus sumatur semper ad noctem, superbibendo sudorifera.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS VIRIDIS. Ex mercurio, & cupro in spiritu nitri solutis, evaporatione, & digestionem cum aceto paratur, periculosum per superiora, & inferiora movens medicamentum.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS. Nihil aliud est, quam mercurius acido falis concentrato dives, sublimatus. Ob id diversis modis paratur, vel ex mercurio vivo, sale communi, nitro, spiritu nitri; vel ex præcipitato rubro, & sale communi, spiritu falis; vel ex eodem sale communi, vitriolo calcinato, oleo vitrioli. Vix interest, quæ intermedia sint acida fortiora, cum ejus compositionem non ingredientur. Cæterum terribile venenum est, a cujus interno usu fere semper abstinere medici, licet jam olim in Germania magna fatis dosi in aqua solutum exhiberent alii. Granum dimidium in uncia una spiritus frumenti, hinc grana duodecim in unciis viginti quatuor solvit L. B. van SWIETEN; dedit de die unum, duo, tria etiam cochlearia, superpotando decoctum hordei, bardanæ, maxima copia, & pertinacissimos morbos venereos, etiam alios, per sanare docuit. Confirmantur curationes *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London* Vol. I. etiam *Journal de Medecine Chirurgie & Pharmacie*. T. XIV. 1761. a Cl. MARTEAU. Quoniam vero adeo ingratum medicamentum spiritus frumenti est, an non liceret id adhibere artificium, quod *Act. Acad. Mogunt.* Tom. I. proponitur, scilicet, ut spiritus frumenti a cineribus clavellatis rectificatus, cumque edulcorata atra illa, a destillatione liquoris anodini mineralis massa residua, junctus, per viginti quatuor horas digeratur, tum demum destilletur, quo spiritus ille, odore, & sapore,

pore, gallico similis redditur, & æquali puræ aquæ quantitate permixtus potari possit. Aliquam mercurii sublimati partem, cum pinguedine coctam, in summo luis gradu a Sibiria incolis sumi cum lethali eventu GMELIN *Flora* T. 2. Sublimatus corrosivus in lacte feli datus intra quinque horæ minuta animal rapuit, cani, quod sæpius evomuerit, non obfuit. SPROEGEL. Funestæ tragœdiæ a mercurio sublimato recentur WEDELIO, Fr. HOFFMANNO, ubi legi possunt.

MERCURIUS DULCIS, seu CALOMEL Anglorum, ex mercurio sublimato, & mercurio vivo intritis, & sublimatis sæpius, exurgens, maxime familiare est mercurii præparatum, in 1100. partibus aquæ ferventis solum solubile, ROUELLE *Acad. des Sciences*. 1754. tam ad luem veneream, quam alios rebelles morbos per salivationem, vel etiam sine hac exitirandos valens. In obstructione viscerum abdominalium, glandularum, BRUNNERUS, in febribus quartanis curandis, SCHULZE, in aliis rebellibus corporis humani morbis Fr. HOFFMANN, refracta doli, ut salivationem non excitaret, multum usi sunt, qui etiam ad scrophulosos tumores, & ulcera, multum laudant, & adhibent: In hac vero curatione ab acidis cavendum, corrosivus enim evadit acido occurrens, VESTL. Cavendum a salibus, maxime ammoniacalibus, & alcalinis, quibus commixtus salivationem & alia pessima symptomata facit. Fr. HOFFMANN. Neque cum salibus neutris facile maritandus, WEDELIUS. Mercurium dulcem cum camphora mixtum, in angina gangrenosa, cortice peruviano non curanda, feliciter adhibuisse DOUGLAS, *Medical observations and inquiries &c.* legimus.

Est adhuc id tenendum, hujus parcum usum alvum solvere, frequentiore salivam movere, sæpius sublimati sudorem facere. Cæterum salivandi scopo continuæ doses dantur, granorum quatuor, sex, per aliquot dies, cum æquali quantitate pulveris absorbentis, sensim augendo dosim mercurii grano uno. Infantibus

tibus recens natis lue infectis, grana tria in lacte cum saccharo, per viginti, triginta dies, exhibentur.

PANACEA mercurii, est mercurius dulcis sæpius sublimatus, & ad ultimum cum spiritu vini rectificatissimo abstractus.

Cæterum etiam contra luem veneream a KALMIO, tum LINNÆO laudatæ radices, Lobeliæ, Ceanothus, & Diervillæ: ulteriora tentamina defunt, expectantur.

SALIVATIONEM INHIBENTIA.

Decocta blanda inviscantia

ALTHEÆ

MALVÆ

LIQUIRITIÆ.

Emulsiones blandæ oleosæ, anodinæ.

Purgantia.

EME-

V. E M E T I C A.

Quæ medicamenta ventriculum subvertunt, & in eo contenta per os expellunt, vomitoria dicuntur.

Indicantur

1. Ab amarore oris, ructu, nausea, ventriculi morfu.
2. a spontaneo, eoque facili vomitu.
3. a saburra mobili.
4. a natura generali morbi, vel epidemica: ita in febre variolosa, ubi pustulæ statò tempore non apparent, vel sub cute depressæ manent, emetico nihil melius. HUXHAM *essais sur les fievres.*

PRÆPARATIO fit per salia digestiva, per lubricationem viarum, per venæ sectionem in plethorico.

- Excitatur
1. Mechanica irritatione faucium.
 2. Idea ingrata.
 3. Agitatione non consueta, ut in mari &c.
 4. Tepidis aquosis, oleosis, per observationes.

ASARUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Gallis* Cabaret. *Germ.* Haselwurz. *Anglis* Asarabacca.

Asari foliis petiolatis, subcordatis floribus trifidis, acris, amari, tam radix, quam folia, vomitum, & cessum movent. Radix quidem pulverata drachmæ semis, infusa unius pondere, folia infusa Nro quinque, sex, septem. Est vero in hanc rem attentione dignum, infusiones aquosas vix emeticas, aut purgantes, solum alterantes, in febribus intermittentibus utiles. HELMONT, vinosas ventriculum, & alvum sollicitare constantius. De aliis viribus alibi dictum inter diuretica.

CATAPUTIÆ minoris

majoris *femen*. Vide *Venena*.

EBULI *Cortex* P. I. p. 36.

ELATERIUM vide *Venena*.

ESULA vide *Veuena*.

EUPATORII *Radix* p. 113.

EUPHORBIIUM vide *Venena*.

GENISTA *Off. Botanicorum*. Classis Naturalis Leguminosarum. *Germ*. Ginster. *Gallis* Genest. *Anglis*. Broom. *Italys* Genestra.

Genistæ foliis lanceolatis, ramis teretibus, striatis, femina, gustu ingrata, nauseosa, vomitum sæpe & alvum, neque tamen id semper, movent. Planta in vino cocta utilis hydropicis, GEOFFROY, MOEHRING, pulvis feminum in hydromellite, RAJUS. Ad calculum valere observavi drachmæ femis doli, bis ter de die, cum leni plantæ decocto.

HELLEBORUS vide *Venena*.

Specifica Emetica.

IPECACUANHA *Off. LONICERA Botanicorum*.
Classis Naturalis Fructiflorarum.

Lonicera caule procumbente, repente, foliis obverse ovatis, acutis, scabris, radicem exhibet, familiare, & tutum emeticum, vix fallens, operationem suam citius tartaro emetico expediens, Fr. HOFFMANN, *de Selectior. Medic.* nec majori dosi molestum L. B. van SWIETEN. Praxis scopo emetico in pulvere scrupulum unum, duos, adulto imperat: Infantibus cum saccharo grana tria, quatuor dantur, in *infuso* adultis drachma una, duæ. Ea formula, quæ hujus radicis,
ut

ut & rhabbari electi ana grana octo recipit, laudatissima, semper satisfacit SPIERLING, BUCHWALD, JENSENIUS *Prod. Alt. Havniensium.* & nuper Cl. vir Samuel PYE minimas ipecacuanhæ, doses exhibendas esse commentario monuit. *Medical Observations and inquiries by a Society of physicians in London Vol. I.* Quondam in dysenteria habebatur specificum, sed præ aliis emeticis nihil habet, & dysenteriam emetica ideo tantum tollunt, quod morbi fontem ex ventriculo evacuent, & motum antiperistalticum augeant. Sed est etiam adhuc roborans ipecacuanha, & minori dosi data multum incidens pituitam. Cocta parum purgat, magis diuretica, sudorifera, emmenagoga evadit, LINNÆUS *dissert. circa Vires plantarum* scribens.

SYRUPUS emeticus)

TARTARUS emeticus) vide *Antimonium.*

VINUM emeticum)

VITRIOLUM album p. 42.

VOMITUM SEDANTIA.

1. Diluentia.
2. Saponacea.
3. Oleosa.
4. Acida.
5. Opiata.
6. Specifica. *Mentha, & ejus præparationes.*

PUR-

IV. PURGANTIA.

Quæ in ventriculo, & intestinis contenta, ut etiam corporis humores per alvum educunt, purgantia sunt.

Indicantur 1. a fluxu alvi non colliquativo.

2. a saburra ibi loci.

3. a natura singulari, generali epidemica morbi.

4. a coctione.

5. a revulsione.

6. In colica pictonum cum anodinis.
GRASHUIS, HUXHAM.

Petuntur hæc ex diluentibus, simul leniter stimulantibus, magna copia, jejuno stomacho, in frigore moderato haustis.

Aquæ medicatæ seu foteriæ.

A connubio mineralium minerales, a salutari effectu foteriæ, & ab acido acidulæ dictæ, ratione interni, vel externi usus in aquas medicatas, vel thermas dividuntur.

AQUÆ ANTONIANÆ spirituosæ, gratæ, temperatæ, nec alvum nec urinam nimium movent, præter spiritum mineralem, calcaream terram, & sal commune continent. Hystericis, & hypochondriacis cum effectu dantur, etiam acute decumbentibus porriguntur.

AQUÆ EGRANÆ, sale mediæ naturæ imprægnatæ, magis purgantes, infarctus viscerum multum levant.

AQUÆ

AQUÆ CAROLINÆ sal medium cum magna quantitate alcali & terra calcarea possident, alvum & diuresim movent, in saburra atrabiliaria pulchre profunt, L. B. van SWIETEN.

AQUÆ PIPERINÆ. Simplificissima, spirituosæ, in simplici humorum dilutione, etiam acrimoniæ muriaticæ e sanguine elutione, conveniunt.

AQUÆ PYRMONTANÆ, spirituosæ, ferratæ, penetrantes, plurimis constantes, maximam vim habent in morbis chronicis & rebellibus.

AQUÆ ROITSCHENSES, ferratæ. Labefactat: post febres intermittentes, præmissis præmittendis, viscera firmant.

AQUÆ SELTERANÆ sale alcalino divites, lixiviosæ mites, diuresim magis quam alvum sollicitant, in pthiâ incipiente cum lacte utiles ZAFFIUS, in ca coxymia purulenta L. B. van SWIETEN, item in acido austero in corpore prædominante IDEM *Comment. T. III.*

AQUÆ SCHWALBACENSES inter Egranas, & Pyrmontanas quasi mediæ, hypochondriacis, & hysteriis suadentur.

AQUÆ SEDLICENSES salem neutrum, alvum sollicitantem, habent.

AQUÆ SPADANÆ, martiales, cum spiritu minerali acido, levissima, alvum adstringentes, De PRESSEUX. Fons Geronsterinus, paralyfi, atrophie a colica pictonum utilis, IDEM: in scorbuto Savenirium laudat, in ulceribus ex Pouhontio lotionem, clysmata etiam ex Pouhontio in vermibus utilia habet, IDEM; & quod mirum! omnia insecta, ranæ, pisces, hos fontes nunquam attingunt, attingentes moriuntur. Potantur in chlorosi, mensium defectu, & excessu, licet cæterum instantibus, vel etiam fluentibus non sumendæ. Non utilis hypochondriacis, scirrhis, fons Geronsterinus, ZAFFIUS; neque plethoricis, morbis

bis capitis laborantibus, De PRESSEUX. Convenit e contra pallidis, pituitosis, ad motus convulsivos, & leipothymiam proclivibus, IDEM: aliis Savenerius, & Poughontius prodest.

Ex Salinis.

ANGLICUM SAL *Off.* Naturale sal est, quemadmodum reliqua omnia salia amara ex acidulis, & fontibus medicis, THUE *Prod. Art. Havniens.* abs omni aqua marina obtinendum, LINNÆUS, in Gallia id æque obtinetur, ac in Anglia, MALOUIN, etiam in Bothnia LINNÆUS: artificiale tale præparavit HANCKWITZ & omne officinale hodie tale est, WALLERIUS, confectum ex muria salis communis, & capite mortuo vitrioli, aut aluminis. Sed tunc non foret distinctum a sale mirabili. Arte fieri ex aqua maris BROWN *Philosoph. Transact.* Nro 377. ex aliis BOULDUC *Acad. des Sciences*: in aquæ exigua quantitate facile solvitur. Ejusdem profapæ sunt

SAL SEDLIZENSE.

SEIDSCHUTZENSE.

ELSTERANUM.

EGRANUM.

THERMARUM Carolinarum.

Scopo purgandi a drachmis duabus ad drachmas sex, unciam unam, exhibentur.

MAGNESIA alba. Terra calcarea est, acido nitri parum imprægnata, dicta p. 67. 68.

Ex

*Ex Lubricantibus leniter acribus
simul.*

CASSIA FISTULA. *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Diplofantherarum *Germ.* Casien-Röslin. *Gallis* Casse. *Anglis* Cassia.

Cassia foliis quinque pinnis, in siliqua pulpam demulcentem, leniter eccoproticam habet, multum laudatam, per fetaceum trajectam puram, mundatam, etiam infantibus a drachma semis ad scrupulos duos, adultis a drachmis duabus ad unciam unam semis, cui & alia purgantia addi possunt: In decocto tota ab uncia una ad tres datur, in clystere pulpa ad uncias duas præscribitur: cum pulpa tamarindorum, sale medio, purgans antiphlogisticum concinnari solet, in initio morborum acutorum utile: optimum pariter gravidarum purgans est. Jam olim ad nephritidem calculosam, calculum, laudata cassia, multis adhuc in usu, LINNÆUS.

MANNA *Off. Botanicorum* FRAXINI succus. Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Manna. *Gallis* Manne. *Anglis* Manna.

Fraxinus floribus completis, sponte, vel per vulnus lacrymam melleam, subdiaphanam fundit. Optima alba est, Calabrina. Specificum eccoproticum, LINNÆUS. Junioribus unius, duarum drachmarum pondere solutum, adultioribus etiam duarum, imo trium unciarum mole exhibendum. Cæterum etiam in asthma humoralis, & in morbis hypochondriacis, utilis habetur; contra calculum in se ipso expertus SYDENHAM.

PRÆPARATUM. *Syrupus Mannatus.*

MEL vide *antidota.*

MYROBALANI p. 12.

POLY.

POLYPODIUM *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Cryptantherarum. Ordo filicum. *Germ.* Engelsfus. *Gallis* Polipode. *Anglis* Polypodie. *Italıs* Polipodio.

Polypodium fronde pinnata, pinnis lanceolatis, alternis, connato-fessilibus, radicem dulcem, subnauseosam, alvum leniter moventem, infusis laxantibus plerumque addendam, officinis subministrat: uncix semis, unius dosi, purgandi, drachmæ unius in infuso, referandi, aperiendi scopo utilis dicitur, ut etiam efficacissima in podagra, arthritide habeatur, & in mania MALOUIN *Acad. de Paris* 1751. laudet.

SACCHARUM p. 97. 98.

SYRUPUS Rosarum solutivus

RHABBARBARUM MONACHORUM *Off. Botanicorum* **RUMEX.** Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Mönch-Rabarber.

Rumicis floribus hermaphroditis, valvulis integerrimis, tunica granulo notata, amaricans, austera radix, eccoprotica, raro hodie interno dicatur usui; decoctum ulcera mundat, adstringit, uncix unius, unius semis dosi.

RHAPONTICUM *Off. Botanicorum.* **RHEUM.** Classis Naturalis Incompletarum, *Germ.* Rapontik. *Gallis* Rapontic.

Rhaponticum foliis glabris, radicem amaram, subadstringentem, purgantem, largitur, hodie exoletam.

RHABBARBARUM Verum *Off. Botanicorum.* **RHEUM** *Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Rhabarber. *Gallis* Rhubarbe. *Anglis* Rhubarbe.

Rheum foliis subvillosis, ustatissimum, etiam innocuum purgans, pueris, ob mucı copiam, quam detrahit, & fibrarum robur, quod addit, maxime conveniens

veniens: datur a granis octo ad quindecim in pulvere, in infuso ad drachmas duas: cæterum minori dosi datum, & aliis junctum, roborantem virtutem habet, non tamen ullam ad alios morbos specificam. Torretur etiam in alvi fluxibus, ut magis roboret, minus purget.

PRÆPARATA. *Extractum Rhabarbari*: dosis scrupulus, drachma semis, *Tinctura rhei aquosa*. Dosis unc. duæ, tres, cochleatim sumendæ, guttis XXX. XL. liquoris anodini mineralis remixtæ.

Jamaïci

sequens

Ex acribus.

GUMMI AMMONIACUM

GALBANUM.

OPOPANAX.

SAGAPENUM, majori assumpta dosi.

ALOE Off. *Botanicorum*. Classis Naturalis Liliorum. *Germ. Aloe. Gallis Aloe. Anglis Aloe.*

Aloe foliis spinosis, confertis, dentatis, vaginantibus, planis, maculatis, tres sub se varietates completur, vulgarem *Hepaticam* officinis, floribus suave rubentibus, *Succotrinam* officinis, Guinensem maculatam, *caballinam* demum officinis. Rarioris usus caballina, nigrior, impurior, frequentioris hepatica, & succotrina puriores, purissima ex succotrina lucida facta. Est vero Aloe officinarum expressus & inspissatus succus aloes, odoris nauseosi, saporis amarissimi, calidi.

VIS MEDICA alvum movens, purgans nota, granorum quindecim, viginti, triginta dosi; aperiens, obstructions, icterum solvens, a granis quatuor ad decem non infima. Notari meretur crebriorem ejus usum ad hæmorrhoides disponere, & hæmorrhoides suppressas hoc medicamento revocari. Anthelmintica non est, ex

K

expe.

experimentis RHEDI, quibus constat, aloen, Colocynthidem, pluraque alia amara hac destitui efficacia, absynthium tamen, & corticem peruvianum hac haud carere. IDEM.

Externe vis balsamica in multa utilis, in condituras cadaverum, in abstersionem fordidorum ulcerum, ossium cariosorum curationem, adhuc ulceribus sinuosis, fistulis, soluta injicitur. Multi exigua dosi collyriis etiam addunt.

PRÆPARATA esse possunt *Tinctura* aloes aquosæ, vel spirituosæ extemporaneæ, fistulis utiles; *Elixir* proprietatis PARACELSI, aloen, crocum, myrrham, recipiens. *Pilule* RUFFI elixir proprietatis ficcum: alia præparata aloes insuccatæ suis placent Autoribus.

MERCURIUS dulcis grosso modo tritus. Lactantibus grana quinque, decem, pueris scrupulus datur.

Ex acrioribus.

AGARICUS *Off. Botanicorum* FUNGUS. Classis Naturalis Fungorum. *Germ.* Lerchenschwam. *Gallis* Agaric. *Anglis* Agarike.

Fungus laricis, acer, nauseosus, vim eximiam ecoproticam habet, drachmæ femis, unius dosi, in pulvere, drachmarum duarum ad quatuor in infuso.

ASARUM p. 137.

CARTHAMI semina

HERMODACTYLI vide *Venena*.

JALAPPA *Offic. Botanicorum*. Classis Naturalis Oligantherarum *Germ.* Jalappen-wurtz. *Anglic* Jalap. *Gallis* Jalap.

Jalappa familiare purgans; infantibus grana duo, tria, quatuor, pueris debilibus grana sex, decem, adultis dimi-

dimidia drachma, scrupuli duo conveniunt. Jalappa nulla indiget emendatione, GEOFFROY *Mat. Med.* & nulla hujus medicaminis præparatio melior, quam ipsamet ejus substantia, IDEM. BOULDOC. QUINCY.

PRÆPARATA. *Extractum* ad scrupulum. *Resina*, quam copiosam largitur, ad grana decem, duodecim, cujus tenacitas amygdalis dividenda, vel forma pulveris, vel emulsi dari potest, etiam spiritu vini soluta cum syrupo violarum: vis resinæ salibus multum acuitur; viginti alvi dejectiones, a semi drachma cremoris tartari, & duobus resinæ jalappæ granis PECHLINUS habet, haud familiari eventum.

MECHOACANNA *Off. Botanicorum CONVULVULUS.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Mechoacan. *Gallis* Mechoacan. *Anglis* Mechoacan.

Convolvulus Mechoacan, subinspidus, inodorus, eccoproticus, infantibus haud incommodus granorum quinque ad decem, adultis drachmæ unius in pulvere, in infuso vero drachmæ unius ad quatuor pondere. Decoctione ejus vis purgans perit. Hæc purgatio plurimum laudatur in catarrhosis, & frigidis affectibus epilepsiæ, asthmatis, arthritidis, strumarum.

SCAMMONEUM *Off. Botanicorum CONVULVULUS.* Classis Naturalis Oligantherarum. *Germ.* Scammonien. *Gallis* Scammonée. *Anglis* Scammony.

Convolvuli, foliis sagittatis, postice truncatis, pedunculis ramosis, bifloris, gummoso-resinosus succus, amarus est, purgans, sanguinem solvens, exiguis dosibus venenatus. L. B. van SWIETEN. Purgandi scopo a granis quinque ad quindecim exhibetur saccharo subactum scammonium. Diagrydium, & aliæ correctiones, inutiles. Resina laudabilis, a granis quinque ad decem in spiritu vini exhibenda. Cæterum acuendi

K a

inten-

intentione aliis purgantibus grana duo, tria adjiciuntur. Sincerum habetur, quod cito solvitur in aqua, quam lactescere cum virore facit. **RUSSELL** *Medical observations and inquiries by a Society of physicians in London* Vol. I.

SENNA *Off. Botanicorum* **CASSIA**. Classis Naturalis Diplosantherarum. *Germ.* Senes - Bletter. *Anglis* Sene. *Gallis* Senné.

Cassia foliolis subovatis, trium quatuor parium, & Sennam Alexandrinam, & Italicam species, complectitur. Alexandrina folia, & folliculos, italica sola folia largitur. Sintne folia sennæ Italicæ Alexandrinis inferiora? **LINNÆUS** negat, ut folia Alexandrina per excellentiam male præscribantur, & frequentius adhibeantur. An stipites tormina faciunt? **L. B. van SWIETEN** observare non potuit. Id decoctio efficit, ut etiam hypercatharsin excitent, **HEISTER**, sed etiam pulvis hæc facit, **GEOFFROY**. Cæterum antiquissimum purgans, datur forma pulveris a scrupulo ad drachmam semis, in infuso a drachmis duabus ad unciam semis, vel sola, vel cum aliis. Ingratum sennæ saporem folia scrophulariæ corrigunt, **MARCHAND**. *Acad. des Sciences*. Dosis dimidium ponderis sennæ ad hanc correctionem adæquata est, major enim laxantem vim frangit *Acad. N. C. Vol. X. Cl. RITTER*. Senna decoqui non debet.

SOLDANELLA *Off. Botanicorum* **CONVOLVULUS**. Classis Naturalis Oligantherarum *Germ.* Meerwinde. *Gallis* Chaux de Mer. *Anglis* Seecool.

Convolvulus foliis reniformibus, drasticum, hydragogum medicamentum est, hydropicis utile, tam in succo lacteo ad semi unciam, unam, dato hydropicis, quam in decocto, infuso, aut pulvere. Folia quinque in infuso theiformi dedit puellæ **L. B. van SWIETEN**, vigesies quinquies purgata est. Cæterum soldanel-

danelæ pulvis a scrupulo semis ad scrupulos duos, in infuso a drachma semis ad drachmas duas datur. Recentia folia cedemati applicata salutis sunt.

SYRUPUS, infusum florum Persicorum P. I. p. 42.

TURPETHUM *Off. Botanicorum* CONVULVULUS. *Classis Naturalis Oligantherarum. Germ.* Turbith. *Gallis* Turbith. *Anglis* Turbith.

Convolvulus foliis cordatis, angulatis, caule membranaceo, quadrangulo, gummifus est tardius purgat, in hydrope, arthritide utilis: pro purgante a granis septem ad decem, triginta, quadraginta, in pulvere, a drachma semis, ad tres in infuso datur. Rarioris est usus.

TURIONES SAMBUCI P. I. p. 47. 48.

EBULI P. I. p. 36.

Ex acerrimis.

BRYONIA *Off. Botanicorum. Classis Naturalis Calyciflorarum. Germ.* Stickwurtz. *Galls* Colvrée. *Anglis* Bryonie.

Bryonia foliis quinquangulis, scabris, acris, amara, nauseosa, saporem, & odorem opii analogum habet, ut insar opii agere videatur, NICOLAI. Tamen valide corpus mutat, acriter purgat, ut hydropicum etiam emungat, & mania opposuerit SYDENHAM, epilepsia ali. Radix pulverata ad scrupulum, drachmam semis, pro dosi sumitur: drachmae unius, duarum pondere, in vino pro haustu coquitur. Succo raro datur, qui drachmae unius dosi syrupo immisce-ri pro haustu posset. Extracti dosim drachmae unius facit LINNÆUS. Externe potenter discutit cataplasma radice recentis crudum, ficcatae coctum, strumis utile. Fœcula inutilis.

K 3

COLO-

COLOCYNTHIS *Off. Botanicorum* **CUCUMIS.**
 Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Colo-
 quinte. *Gallis* Coloquinte. *Anglis* The bitter
 Gourde.

Cucumeris foliis multifidis, pomis globosis, glabris, amarissima pulpa, maxime drastica, ut etiam inflammet, exulceret, epilepsiae opposita, LINNÆUS. Interno usu cauta esse debet, clysmatibus ad lethargum, apoplexiam ferosam, maxime adhibetur hodie, ad drachmam unam. Præparata multis magis usitata,

TROHISCI ALCANDAL. Colocynthidis pulpa gummi arabico temperata, securior est simplici. Dosis a granis duobus ad decem; loco stimuli a grano uno, ad tria. *Extractum* habetur: est etiam *oleum*.

ELATERIUM. vide *Venena.*

ESULA. vide *Venena.*

EUPHORBIIUM vide *Venena.*

GRATIOLA *Off. Botanicorum.* Classis Naturalis Ringentium. *Germ.* Wild-Aurin. *Gallis* Gratirole. *Anglis* Hedge-Hyflope.

Gratiola floribus pedunculatis, foliis lanceolatis, serratis: amara planta non solum alvum, sed etiam vomitum movet. Hydropicis convenit, & datur pro purgante in pulvere a granis quindecim ad triginta, in infuso a drachma una, ad duas, sed validum corpus requirit, CHOMEL. Est etiam purgans radix, quam pulverisatam a scrupulo semis ad drachmam semis MORELLUS exhibet, & idem præstare in dysenteria ac ipecacuanham, BOULDUC affirmat. *Extractum* non prostat.

GOM.

GOMMI GOTTÆ *Off. CAMBOGIA* *Botanicorum*. Classis Naturalis ignota. *Gallis* Gomme-gutte. *Anglis* Gamboge.

Cambogia succum fundit resinoso-gummosum, hydropicis utilem, scopo purgandi, a granis duobus ad quatuor, a quatuor ad decem; sæpe etiam vomitum movet; in hoc medicamento id tenendum, quod licet emeticum, bis tamen lotum purgans placidum fiat, **JENSENIUS** *Prod. Act. Med. Havniensium*, & a granis quinque incipiendo, sensim ascendendo ad grana quindecim, exhibendo alternis diebus, hydropicos curaverit. *Ibidem* *Obser. V.* licet dosi minori etiam sufficere **NICOLAI** reliquerit, scilicet gr. quatuor cum pulvere radicis squillæ & vincetoxici. Sed forma pulveris haud adeo conveniens **ALLEYNE**, nec sine lixivioso sale vel saccharo facilis, **IDEM**, optima pillularis vel boli. Multum salis habet hoc medicamentum, qui diureticus sit. **BOULDUCE** *Acad. des Sciences*.

HELLEBORUS niger vide *Venena*.

IRIS p. 114.

MERCURIUS præcip. **Albus**

Flavus

Ruber p. 133.

ROSÆ PALLIDÆ.

SYRUPUS Rosarum solutivus.

SPINA CERVINA *Off. Botanicorum RHAMNUS*. Classis Naturalis Incompletarum *Germ.* Creutz-Ber. *Gallis* Neprun. *Anglis* Buck-thorn.

Rhamnus spinosus, foliis ovatis, acuminatis, serratis, baccas habet nauseosas, amaras, purgantes, in arthritide utiles. Baccæ viginti, triginta numero, succus a drachmis duabus ad unciam semis, & syrupus unciæ dosi, alvum satis movent. Usitatissimus est syrupus

K 4

rupus

rupus inde confectus, de spina cervina, vel etiam domesticus dictus, qui & infantibus datur drachmæ unius, duarum pondere, adultis unciæ unius, duarum mole.

VERATRUM vide *Venena.*

PURGATIONEM INHIBENTIA.

1. Oleosa.
2. Acida.
3. Adstringentia. Simarouba.
4. Opiata.
5. Vomitoria.

CLAS-